

การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยม และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี

นางสาวมัทธราวัลย์ วรหาญ¹

ผศ. ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ²

อ.ดร.รังสรรค์ โดมยา³

บทคัดย่อ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมบริโภคนิยมเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของนิสิตระดับปริญญาตรีมีอยู่หลายประการ และปัจจัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งเสริมให้นิสิตสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1,431 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมบริโภคนิยม แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดการเห็นคุณค่าของตนเอง แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดู และแบบวัดบุคลิกภาพ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .24 - .74 ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .59 - .90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรีสูงสุด คือ บุคลิกภาพ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .282 และต่ำที่สุดคือ การเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .170 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คือ บุคลิกภาพ (X_3) การอบรมเลี้ยงดู (X_2) และการเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .316 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ได้ร้อยละ 10.00 สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐานได้ตามลำดับดังนี้

$$Y'_1 = 14.762 + .329 X_3 + .120 X_2 + .154 X_1$$

$$Z_{Y'_1} = .212 Z_{x_3} + .108 Z_{x_2} + .096 Z_{x_1}$$

2. ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรีสูงที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดู (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .189 และต่ำที่สุดคือ บุคลิกภาพ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .048 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ การอบรมเลี้ยงดู (X_2) และการเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .249 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ได้ร้อยละ 6.20 สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐานได้ตามลำดับดังนี้

$$Y'_2 = 16.206 - .0073 X_2 + .0078 X_1$$

$$Z_{Y'_2} = -.225 Z_{x_2} + .167 Z_{x_1}$$

โดยสรุป ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ บุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดู และการเห็นคุณค่าของตนเอง และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอบรมเลี้ยงดู และการเห็นคุณค่าของตนเอง ดังนั้นผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับลูกฝึ่งคำนิยมที่เหมาะสมให้กับนิสิตตลอดจนวางแผนแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนิสิตให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

Abstract

The crucial factors which make consumerism behavior play an important role in undergraduate students' daily life vary and critical thinking factors which make students keep up with a changing society enable them to lead their lives in a society happily. The study aims to study some factors which relate to consumerism behavior and critical thinking of the undergraduate students. The sample population consisted of 1,431 Mahasarakham undergraduate students in the first semester of scholastic year 2008, selected by the multi-stage random sampling technique. Research tools included a consumerism behavior evaluation scale, a critical thinking scale, a self-esteem

evaluation scale, a parent's child rearing scale, and a personality evaluation scale. Item discrimination powers ranged from .24 to .74 and values of reliability were between .59 and .90. Statistics employed for data analyses included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and stepwise multiple regression analysis.

The results were as follows:

1. All predictors positively related to consumerism behavior of undergraduate students at a significance level of .01. The predictor which the most related to consumerism behavior of undergraduate students was personality (X_3) with a correlation coefficient value of .282 and the predictor which the least related to consumerism behavior of undergraduate students was self-esteem (X_1) with a correlation coefficient value of .170 at a significance level of .01. Variables as good predictors which could predict consumerism behavior of undergraduate students were personality (X_3), parent's child rearing (X_2), and self-esteem (X_1) which were with a correlation coefficient value of .316, at a significance level of .01, and coefficient of determination level of 10 percent which could be used to develop a predicting formula in terms of raw and standard scores as the following respectively.

$$Y'_1 = 14.762 + .329 X_3 + .120 X_2 + .154 X_1$$

$$Z_{Y'_1} = .212 Z_{x_3} + .108 Z_{x_2} + .096 Z_{x_1}$$

2. The predictor which the most related to critical thinking of undergraduate students was parent's rearing child (X_2) with a correlation coefficient value of .189 and the predictor which the least related to critical thinking of undergraduate students was personality (X_3) with a correlation coefficient value of .048, at a significance level of .01 and .05. Variables as good predictors which could predict critical thinking of undergraduate students included parent's child rearing (X_2) and self-esteem (X_1) which were with a correlation coefficient value of .249, at a significance level of .01, and with coefficient of determination level of 6.20 percent which could be used to develop a predicting formula in terms of raw and standard scores as the following respectively.

$$Y'_2 = 16.206 - .0073 X_2 + .0078 X_1$$

$$Z_{Y'_2} = -.225 Z_{x_2} + .167 Z_{x_1}$$

In conclusion, the factors which related to consumerism behavior of undergraduate students were personality, parent's child rearing, and self-esteem. The factors relating to critical thinking of undergraduate students included parent's child rearing and self-esteem. Therefore, parents and the persons concerned should put the importance to build an appropriate value for students as well as to make a plan for guidance in order to improve students' quality of life to keep up with a current changing society.

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทาง สังคมและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่เพียงพอต่อการสนองความต้องการและรสนิยมที่เปลี่ยนไป ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ยุคปัจจุบันมีมากขึ้นอันเป็นที่มาของการดิ้นรนแสวงหาเพื่อการบริโภค ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการบริโภคเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งทำให้สังคมไทยตกอยู่ในวังวนของกระแสวัฒนธรรมบริโภคนิยมคงจะไม่ผิดนักหากจะกล่าวว่า ทุกวันนี้คนไทยได้เข้าสู่บรรยากาศของการบริโภคอย่างเต็มตัวภายใต้สังคมยุคโลกาภิวัตน์ นโยบายทางเศรษฐกิจ การเมืองแบบทุนนิยมเสรีที่เข้มข้นและการโฆษณาที่ห้อมล้อมชีวิตประจำวันของเรา อันเปรียบเสมือนปุ๋ยชั้นดีที่กระตุ้นให้กระบริโภคนิยมในสังคมไทยงอกงามอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เข้าสู่บรรยากาศของการบริโภคอย่างเต็มตัว โดยเฉพาะเรื่องของบริโภคนิยมไม่ใช่เรื่องบริโภควัตถุ โฆษณาไม่ใช่เรื่องขายสินค้า การบริโภคทุกวันนี้ไม่ใช่เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน แต่เป็นการบริโภคเพื่อความรู้สึกทางจิตใจ อารมณ์ ค่านิยม แปรผันไปตามกาลสมัย (ธัญญา สังขพันธานนท์. 2548 : 112 ; อ้างอิงจาก ศรีนคร รัตน์เจริญจร. 2546 : 224)

การบริโภคนิยมมีบทบาทต่อชีวิตของคนในยุคสมัยใหม่หรือเป็นสัญลักษณ์ในการกำหนดฐานะสถานภาพทางสังคม (Social Status) เกียรติยศ ชื่อเสียงและความสำเร็จ บุคคลที่มีอาชีพที่มีเกียรติ มีรายได้สูงหรือพักอาศัยในที่พักอาศัยที่หรูหรา มักเป็นบุคคลที่สังคมมองว่าเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งการยอมรับจากสังคมว่ามีเกียรติยศชื่อเสียงนี้ ดังนั้นบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมจะมีความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมปานกลางหรือต่ำกว่า (อรุณรัสมิ์ บำรุงจิตร. 2550 : 67 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1977 : 26) ความรู้สึกการเห็นคุณค่าของตนเองเป็นความรู้สึกพื้นฐานของชีวิตด้านจิตใจที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสามารถบอกได้ถึงคุณภาพชีวิตของบุคคล กล่าวคือความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต นอกจากจะเป็นความต้องการพื้นฐานแล้ว ความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองยังเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้ ทำให้ไม่พ่ายแพ้ และสามารถดำรงชีวิตด้วยชัย

ชนะ นอกจากนี้ ความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองยังเปรียบได้กับภูมิคุ้มกันของร่างกายหรือเกราะป้องกันตนเอง (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2543 : 32) และความรู้สึก ความคิดหรือพฤติกรรมต่างๆ ที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้น ล้วนขึ้นอยู่กับความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองของบุคคลทั้งสิ้น (ธีระ ชัยยุทธขรรยง. 2542 : 69) การเห็นคุณค่าของตนเองเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตให้มีชีวิตอยู่อย่างเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเองและ ความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในการคงไว้ซึ่งการดำรงชีวิต ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น (Hill and Smith. 1990 : 62-63)

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบัน และศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพียงไรนั้น พ่อแม่จำเป็นจะต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย และในแต่ละสถานการณ์แวดล้อมต่อเนื่องกัน ตั้งแต่เกิด การเรียนรู้ครั้งแรกของมนุษย์ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ถือว่า พ่อแม่ คือ ครูคนแรกของลูก นักจิตวิทยากล่าวไว้ว่า เด็กมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน โดยเฉพาะวัยเด็ก (รุจิรา กี่สวัสดิ์คอน. 2543 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Seas and others. 1977 : 549) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุกๆ ชีวิต การอบรมเลี้ยงดูช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ระเบียบต่างๆ ในสังคม สร้างสรรค์พฤติกรรมของบุคคลช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของสังคม (สุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 879)

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล อาจจะหมายความรวมถึง ความสามารถ อารมณ์ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้บุคคลนั้นมีลักษณะตามที่เรพบเห็น ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลมิใช่สิ่งที่คงที่ หรือเป็นสิ่งติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างสมขึ้นมาตลอดชีวิต บุคลิกภาพจึงเป็นผลรวมอย่างมีระบบของพฤติกรรมต่างๆ บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างยิ่ง การศึกษานบุคลิกภาพจะช่วยทำให้เข้าใจหรือสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลในอนาคตได้ บุคลิกภาพในวัยเด็กย่อมมีผลต่อเนื่องไปสู่บุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ (วราลักษณ์ แจ่มใส. 2540 : 1) บุคลิกภาพยังสะท้อนพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น กลุ่มผู้บริโภคที่ตามแฟชั่น (Social character) เป็นผู้ที่นิยมสิ่งใดๆ ตามสังคม เป็นกลุ่มตามแฟชั่นอย่างมาก แต่ไม่ถึงกับเป็นผู้ริเริ่ม (Innovative) แต่อย่างน้อยที่สุดเป็นคนทันสมัยตามยุค แม้ไม่ได้เริ่มต้นก่อนแต่ถ้าสิ่งใดเป็นที่นิยมมากๆ แล้ว กลุ่มนี้ก็จะรีบเข้ามานิยมสิ่งนั้นบ้างทันที กลุ่มนี้มีมากที่สุด และกลุ่มผู้บริโภคไขว่คว้าดวงดาว (Optimum Stimulation Levels) เป็นผู้ที่ชอบไปให้ถึงที่สุดของแรงกระตุ้นนั้นคือ ถ้าพฤติกรรมของผู้บริโภคจะซื้อหรือไม่ซื้ออะไรใช้ ขึ้นอยู่กับว่า ดวงดาวหรือแรงกระตุ้นของผู้บริโภคนั้นอยู่ที่ไหน นิัยของกลุ่มนี้คือ

เมื่อจะทำอะไรสักครั้งแล้วจะต้องทำให้ดีที่สุดหรือเมื่อซื้อสินค้าที่ดีที่สุด (เสาวภา มีถาวร และคณะ. 2536 : 66-73)

ในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมในอดีต การดำรงชีวิตภายใต้สังคมในยุคนี้บุคคลต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสภาพการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างละเอียดรอบคอบ การดำเนินชีวิตมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทุกคนต้องเผชิญกับปัญหาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ต้องใช้สติปัญญาและการคิด เราไม่อาจแก้ไขปัญหาค้นหาได้จากปราศจากการคิด การสอนให้คนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น รู้จักคิดวิเคราะห์เหตุและผล ใฝ่รู้ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น เป้าหมายใน

การพัฒนาการศึกษาจึงต้องปรับปรุงและส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะให้เป็นผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข (เกิดศิริ ทองนวล. 2550 : 1)

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี อันจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะนำปัจจัยเหล่านี้มาส่งเสริมและพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญในการคิด ตัดสินใจ และการแก้ปัญหอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าของตนเอง การอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพกับพฤติกรรมการบริโภคนิยม และสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี 2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าของตนเอง การอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้นิสิตระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เหมาะสม
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณและพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตปริญญาตรี

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การเห็นคุณค่าของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูและบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
การบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี
2. การเห็นคุณค่าของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูและบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่าง
มีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่
ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 25,017 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random
Sampling) จำนวน 1,431 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 - 3.1 ตัวแปรต้น มี 3 ตัวแปร คือ
 - 3.1.1 การเห็นคุณค่าของตนเอง
 - 3.1.2 การอบรมเลี้ยงดู
 - 3.1.3 บุคลิกภาพ
 - 3.2 ตัวแปรตามมี 2 ตัวแปร คือ
 - 3.2.1 พฤติกรรมบริโภคนิยม
 - 3.2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมกับการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของการเห็นคุณค่าของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูและ
บุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรี เนื่องจากนิสิตมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด จำนวน
1,307 คน คิดเป็น ร้อยละ 91.30 รองลงมาคือ แบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ
4.50 และน้อยที่สุดคือ แบบปล่อยปละละเลย 59 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบ
เข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยไม่สามารถกระจายอยู่ในแต่ละระดับของตัวแปรอื่นๆ ได้ซึ่ง
เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณสามทาง (Three-way
MANOVA) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple
Regression Analysis)

2. ผลการศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี และปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี

2.1 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรีเท่ากับ 55.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.13 ค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าของตนเองเท่ากับ 56.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.18 ค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูเท่ากับ 99.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.83 และค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพเท่ากับ 60.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.47

2.2 ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .170 ถึง .282 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมบริโภคนิยมของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ บุคลิกภาพ (X_3) การยอมรับเลี้ยงดู (X_2) และการเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .316 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .100 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 12.47 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ .329 , .120 และ .154 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .212 , .108 และ .096 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .316 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนก ในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 10.00 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 12.47 และค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 14.762 โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y_1 = 14.762 + .329 X_3 + .120 X_2 + .154 X_1$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y_1} = .212 Z_{x_3} + .108 Z_{x_2} + .096 Z_{x_1}$$

3. ผลการศึกษาค่าสถิติพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี และปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี

3.1 ค่าเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรีเท่ากับ 13.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.84 ค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าของตนเองเท่ากับ 56.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.18 ค่าเฉลี่ยการยอมรับเลี้ยงดูเท่ากับ 99.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.83 และค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพเท่ากับ 60.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.47

3.2 ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ -.189 ถึง .118 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

3.3 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิติระดับปริญญาตรี คือ การอบรมเลี้ยงดู (X_2) และการเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .249 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .062 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 3.72 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ -.0073 และ .0078 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.225 และ .167 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .249 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 6.20 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 3.72 และค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 16.206 โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y'_2 = 16.206 - .0073 X_2 + .0078 X_1$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{Y'_2} = -.225 Z_{x_2} + .167 Z_{x_1}$$

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมของนิติระดับปริญญาตรี คือ บุคลิกภาพ (X_3) การอบรมเลี้ยงดู (X_2) และการเห็นคุณค่าของตนเอง (X_1)

1.1 บุคลิกภาพที่สะท้อนความทันสมัยของผู้บริโภค (Consumer Innovativeness and related personality traits) ความเป็นคนทันสมัยของผู้บริโภค ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นบุคลิกภาพว่า สนใจผลิตภัณฑ์มากน้อยเพียงใด ผู้ที่นิยมสิ่งใหม่ๆ ตามสังคม เป็นกลุ่มตามแฟชั่นอย่างมาก แต่ไม่ถึงกับเป็นผู้ริเริ่ม (Innovative) แต่อย่างน้อยที่สุดเป็นคนทันสมัยตามยุค แม้ไม่ได้เริ่มต้นก่อนแต่ถ้าสิ่งใดเป็นที่นิยมมากๆ แล้ว กลุ่มนี้ก็จะรีบเข้ามานิยมสิ่งนั้นบ้างทันที กลุ่มนี้มีมากที่สุด ส่วนผู้ที่ชอบไปให้ถึงที่สุดของแรงกระตุ้นนั้นคือ ถ้าพฤติกรรมของผู้บริโภคจะซื้อหรือไม่ซื้ออะไรใช้ ขึ้นอยู่กับว่า ดวงดาวหรือแรงกระตุ้นของผู้บริโภคนั้นอยู่ที่ไหน นิสัยของกลุ่มนี้คือ เมื่อจะทำอะไรสักครั้งแล้วจะต้องทำให้ดีที่สุดหรือเมื่อซื้อสินค้าที่ดีที่สุด เสาวภา มีถาวร และคณะ (2536 : 66-73) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอว์ (รังสรรค์ โจมยา และสมบัติ ท้ายเรือคำ. 2549 : 39 อ้างอิงมาจาก Hoar. 1983) ศึกษาความขัดแย้งในใจ ความสับสนในบทบาท เป็นปัจจัยที่ทำให้สตรีเกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา นอกจากนี้ผู้ที่มีระดับการดื่มสุราในระดับสูงมักมีบุคลิกภาพในลักษณะต่อต้านสังคม (Antisocial) (American Psychiatric Association. 1994) และยังเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ (รังสรรค์ โจมยา และสมบัติ ท้ายเรือคำ. 2549 : 39 อ้างอิงมาจาก Johnson. 1997) ดังนั้นเราสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราของบุคคล

1.2 การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของการกระทำในอนาคตของเขา การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพียงไรนั้นพ่อแม่จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย และในแต่ละสถานการณ์แวดล้อมเนื่องกันตั้งแต่เกิด การเรียนรู้ครั้งแรกของมนุษย์ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ถือว่าพ่อแม่ คือ ครูคนแรกของลูก เด็กมีความแตกต่างกันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน โดยเฉพาะวัยเด็ก เชียร์ และคนอื่นๆ (รุจิรา กี่สวัสดิ์คือน. 2543 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Seas and others. 1977 : 549) สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุแซติส (อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ. 2543 : 44 อ้างอิงมาจาก Cusatis. 1995 : 325) ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมจิตวิทยา ที่มีต่อพฤติกรรมบริโภคของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและหญิงส่วนใหญ่ มีการบริโภคนิสัยที่ชอบรับประทานอาหารมื้อหลักและอาหารว่างจากบ้าน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของตนเอง ความพร้อมของครอบครัว และจำนวนมื้ออาหารของครอบครัว โดยที่นักเรียนชายมีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมด้วยส่วนนิสัยการบริโภคเกี่ยวกับไขมัน น้ำตาล และความดีในการบริโภคอาหารระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่แตกต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของวัยรุ่นแตกต่างกันด้วย สมฤดี วีระพงษ์ (2535 : 111-113) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนทันใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความรู้และการปฏิบัติในการบริโภคอาหารจานด่วนทันใจอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจาก เนื้อหาอาหารจานด่วนทันใจสอดคล้องกับบทเรียนน้อยมาก ประกอบกับการสอนในปัจจุบันไม่ได้เน้นการนำไปประยุกต์ใช้ ส่วนเจตคติอยู่ในระดับค่อนข้างดี เนื่องจากการสอนที่เน้นเจตคติและสื่อสารมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ ตัวแปรที่มีผลทำให้ความรู้ต่างกัน คือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และพบว่า ความรู้กับเจตคติ ความรู้กับการปฏิบัติ และเจตคติกับการปฏิบัติ ในการบริโภคอาหารจานด่วนทันใจ มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิธี แจ่มกระติก (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ เงินค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับ และเจตคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารจานด่วน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ลักษณะการปรุงใจของอาหารจานด่วนด้านคุณลักษณะของอาหาร ด้านคุณค่าทางโภชนาการ ด้านราคาของอาหารและอิทธิพลของสื่อโฆษณา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารจานด่วน ตัวพยากรณ์ที่เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อิทธิพลของสื่อโฆษณา ลักษณะงูใจของอาหารจานด่วน ด้านราคาอาหาร ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับ ลักษณะการงูใจของอาหารจานด่วน ด้านคุณลักษณะของอาหาร เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เจตคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร

1.3 สถานภาพทางสังคม (Social Status) เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าของตนเอง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมจะมีความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมปานกลางหรือต่ำกว่า เกียรติยศ ชื่อเสียงและความสำเร็จ รายได้ อาชีพ หรือที่อยู่อาศัย บุคคลที่มีอาชีพที่มีเกียรติ มีรายได้สูงหรือพักอาศัยในที่พักอาศัยที่หรูหรา มักเป็นบุคคลที่สังคมมองว่า เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งการยอมรับจากสังคมว่า มีเกียรติยศ ชื่อเสียง ดังนั้นบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมจะมีความรู้สึกมีคุณค่าของตนเองสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางสังคมปานกลางหรือต่ำกว่า คูเปอร์สมิธ (อรรถวิวัฒน์ บำรุงจิตร์. 2550 : 63 ; Coopersmith. 1981 : 70) ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการบริโภคเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เต๋นไพบูลย์ (2536) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ในเขตชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้มีรายได้ปานกลางต้องการมีที่อยู่อาศัยใหม่เพราะค่านิยมและวิถีชีวิตของสังคมเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมสมัยใหม่ต้องการบ้านที่สบาย น่าอยู่ โดยไม่คำนึงถึงการออกแบบที่สวยงาม ทันสมัย หรือสง่างาม แต่กลุ่มผู้มีรายได้สูงปรารถนาอยากได้บ้านหลังใหม่สวยงามและทันสมัย พื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับบ้าน มนุษย์จะคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ มาประกอบ เช่น ลักษณะของครอบครัวและข้อจำกัดอื่นๆ ราคาบ้าน รายได้ของครอบครัว มาประกอบด้วย ซึ่งจะสรุปได้ว่า กลุ่มรายได้ปานกลางมักจะคำนึงถึงความมีเหตุผลที่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองมาเป็นอันดับแรก และความสวยงามและความฟุ่มเฟือยจะไม่นำมาใช้เป็นเหตุผลของการตัดสินใจขณะที่ซื้อ ถ้าวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยสถานภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้ซื้อ ผู้ซื้อส่วนใหญ่มาซื้อที่อยู่อาศัยตามญาติ พ่อแม่ และเพื่อนฝูง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณคือ การอบรมเลี้ยงดูและการเห็นคุณค่าของตนเอง

2.1 การอบรมเลี้ยงดู ที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการปฏิบัติ ด้วยความยุติธรรมไม่ตามใจ หรือเข้มงวดจนเกินไป บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้รับรู้ในกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งบิดามารดาให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับบุตรตามโอกาสเหมาะสม ส่งผลให้บุตรมีอิสระในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง โรเจอร์ (พัชรินทร์ เสรี. 2544 ; อ้างอิงมาจาก

Roger. 1972 : 117) สอดคล้องกับงานวิจัยของ บอลวิน และคณะ (วิเชียร ทองนุช. 2521 : 25 อ้างอิงจาก Baldwin. 1967 : 129-136) ที่ศึกษากับเด็กอายุ 4 ขวบ จำนวน 67 คน โดยให้ครูสังเกต พฤติกรรมของเด็ก พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวประชาธิปไตย มักชุกชนกล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำ มีแบบแผนในการดำเนินงาน อยากรู้อยากเห็น ซึ่งตรงข้ามกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่เข้มงวด กวดขัน มักเป็นคนเก็บตัว เรียบร้อย มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย อัจฉรา รัตนโสภณ (2545 : 98) ปัจจัยทางด้านครอบครัว ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การปรับตัวทางสังคมของนักเรียน เพราะการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ใกล้ชิดลูก มีความเข้าใจเด็กทำให้การปรับตัวของเด็กวัยรุ่นดีขึ้นและ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นน้อยลง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกมี ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มองโลกอย่างเข้าใจเมื่อพบกับสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมสามารถมองปัญหา ต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจและสามารถปรับตัวได้ตรงข้ามกับวัยรุ่นที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งปล่อย ปล่อยละเลย หรือครอบครัวที่ไม่สงบสุข มีปัญหายุ่งยาก ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตเสีย และอาจจะกลายเป็น เด็กที่มีปัญหาได้ ซึ่งย่อมหมายถึงความสามารถในการปรับตัวที่มีน้อยกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย

2.2 ทศนคติและความรู้สึกต่อตนเอง เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อารมณ์ การ ปรับตัว โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล มีความสามารถชี้นำตนเอง (Self Direct) ในสภาพที่ เอื้ออำนวยให้มนุษย์สามารถจะพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เพื่อการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้ไปสู่การรู้จักตนเองอย่างแท้จริงได้ คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยโรเจอร์ส ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของคนที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองว่า ตนอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามวิวัฒนาการ การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ผ่าน ทางการปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการประเมินคุณค่าของตนเองทุกครั้งและอาจ เปลี่ยนแปลงไป โดยอาศัยวิวัฒนาการและการเรียนรู้ ซึ่งก็คือ มโนทัศน์แห่งตน โรเจอร์ส (อรุณรัสมิ บำรุงจิตร์. 2550 : 67 ; Rogers. 1977 : 26) สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลเบอร์ก (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Goldberg. 1973 : 323-331) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ ล้มเหลวกับความภาคภูมิใจในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดียนา จำนวน 49 คน ใช้แบบสอบถามความล้มเหลว คือ Test Anxiety Questionnaire และการสอบถามความ ภาคภูมิใจในตนเอง คือ Self-Esteem Contingency Questionnaire ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่ ประสบความล้มเหลวจะมีความขัดแย้งแบบอยากเข้าใกล้และถอยออกห่าง (Approach-Avoidance Conflict) ต่อผลการเรียนของเขา กลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความต้องการผลสำเร็จสูงด้วย และเห็นว่าผลการเรียนสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะ

มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำและจะมีทัศนคติทางลบต่อวิทยาลัย รัศมี โพนเมืองหล้า (2543 : 51) พบว่า ความล้มเหลวและการประสบความสำเร็จมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง คือ คนที่ทำอะไรแล้วประสบความสำเร็จจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนคนที่ทำอะไรแล้วมักประสบความล้มเหลวก็จะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ นอกจากนั้นยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติปัญญา การรับรู้ตนเอง ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และจากการได้ศึกษางานวิจัยในต่างประเทศยังพบว่า การสอนที่ใช้ศิลปะและจินตนาการ, วิธีการสอนแบบวิธี พูล เอ้าท์ โปรแกรม (Pull Out Program) การฝึกวินัยในตนเองแก่เด็ก การให้การเสริมแรงทางสังคมวิธีต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่ให้ข้อคิดแก่นิสิตในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยใช้ข้อมูลการวิจัยนี้เป็นพื้นฐาน ในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของนิสิตการใช้วิถีชีวิตแบบไทย ที่ให้ความเคารพพ่อแม่ ทำหน้าที่ของตนเองทั้งการเรียนหนังสือ การใช้ชีวิตให้ดีที่สุด โดยอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมที่ดีงามอย่างที่ควรจะเป็น ไม่หลงไปกับบริโภคนิยม กระแสโลกาภิวัตน์ และเรื่องต่างๆ ที่เข้ามาทางสื่อ เพื่อให้เด็กได้ใช้วิจารณญาณกลั่นกรองการรับและบริโภคสื่อที่เหมาะสม

1.2 กองกิจการนิสิต ควรนำข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรี ไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการในการหาวิธีการสร้างความยั่งยืน รู้จักกรองสิ่งที่จะเข้ามารอบตัว และปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามของไทยให้เด็กไทยทุกวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตระดับปริญญาตรีกับตัวแปรอิสระอื่นๆ ซึ่งอาจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบริโภคนิยมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณในแนวคิดอื่น

2.2 ควรทำการวิจัยในประเด็นปัญหานี้ โดยใช้วิธีการวิจัยหลายๆ รูปแบบ เช่น การศึกษาระยะยาว เพื่อเปรียบเทียบข้ามกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากหรือศึกษาเป็นรายบุคคล และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของนิสิตโดยละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากกระบวนการต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องค่อนข้างสลับซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาที่ต้องใช้เวลานานและการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจึงจะเห็นข้อมูลที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- เกิดศิริ ทองนวล. (2550). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- ฉวีวรรณ เด่นไพบูลย์. (2536). ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ในเขตชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สด.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2548). มนุษย์กับสังคม. หน้า 113. มหาสารคาม : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ ชัยยุทธขรรยง. (2542). “การเสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง,” วารสารวิชาการ. 2(2) : 68-74 ; กุมภาพันธ์.
- พัชรินทร์ เสรี. (2544). บุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบและการอบรมเลี้ยงดูกับการคิดยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รังสรรค์ โจมยา และสมบัติ ท้ายเรือคำ. (2549). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับของพฤติกรรมการบริโภคสุราของชาวอีสาน ศึกษาปัจจัยสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมและปัจจัยระดับบุคคล. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัศมี โพนเมืองหล้า. (2543). การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปัญญาเลิศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงจากการจัดการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รุจิรา กี่สวัสดิ์คอน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความพร้อมทางการเรียนของเด็กอนุบาล 1. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วราลักษณ์ แจ่มใส. (2540). การศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิธี แจ่มกระจ่าง. (2547). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรินทร รัตน์เจริญ. (2546). “ร้านกาแฟ : ความหมายในวัฒนธรรมไทยยุคบริโภคนิยม” ใน มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย. หน้า 224. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สุรางค์ จันทร์เอม. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมฤดี วีระพงษ์. (2535). พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนทันใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวภา มีถาวร และคณะ. (2536). พฤติกรรมผู้บริโภคหน่วยที่ 1- 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรุณรัสมิ์ บำรุงจิตร. (2550). การเปรียบเทียบทักษะชีวิต ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนโดยการเรียนรู้ร่วมกันกับการสอนโดยวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ. (2543). การศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นที่มีต่อการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดประเภทธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา รัตนโสภณ. (2545). ปัจจัยทางด้านครอบครัวและด้านจิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุมาพร ตรีงคสมบัติ. Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนา Hill, L. and N. Smith. (1990). Self-care Nursing : Promotion of Health. 2nded. Norway : Appleton and Lange.